

ELŐFIZETÉSI ADATOK:

A kiadási díjban átvéve:
 Egy évre — 18 kor.
 Helyben mások hozzá:
 Egy évre — 20 kor.
 Helyben — 5.
 Védjeggyel együtt:
 Egy évre — 22 kor.
 Helyben — 6.

TISZÁNTUL

POLITIKAI NAPILAP

Előfizetők számára nap a hétfő és
 kedd napi napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kávéházak visszaadását
 vagy megvásárlását nem vállalkozik.

Hirdetések és hirdetések a
 kiadóhivatalban intézendők.

Egyes szám ára 3 fillér.

NAGYVÁRAD, június 13.

Apponyi az ellenzéken.

»Eszméim tért hódítottak, magam, egyé-
 nileg tért vesztettem,« ez az Apponyi
 igazsága.

Valóban, ha beszédt át olvassuk,
 első benyomásunk az felőle, hogy ujat
 nem mond. Igaz, hogy ujat nem, de a
 mit mond az azért nem új, mert egy
 ember öltön át éppen csak ő hangoztatta,
 belé vitte a nemzet vérkeringésébe s most
 már számolni kell az eszmékkel minden
 kormányának.

Új pont beszédében az önnálló vám-
 terület. Ezt már ő is szükségesnek tartja
 a nemzeti egységes fejlődés szempontjából.
 Pontosan körvonalazza a magyar
 hadsereg eszméjét, a magyar zászló és
 vezény szót, a magyar udvartartást a
 szavazati jog kiterjesztését és tekintettel
 az utóbbi idők gyerekes csinyeire, a ház-
 szabályok átdolgozását.

Ez utóbbi pontot helyeseljük, mert
 képtelenség az, hogy semmiért másfél
 évig állítsák meg a komoly parlamenti
 munkát és egyesek önző érdeke folytán
 tolyák, vagy szünjék meg a parlamenti
 harcz.

Apponyi nem rekriminál azokkal szem-
 ben, kik elfordultak tőle, de kijelenti,
 hogy a durrogást nem ismeri s ha maga
 maradna is, tovább küzd, mint ellenzék.

Valóban szükség is van egy komoly
 tartalmas ellenzékre, hol az egyének su-
 lyát a nemzet érdemei adják meg. Ilyen
 ellenzéknek beszéde is többet ér mint
 másfélenek obstrukciója.

Széles rétegben fog örömet kelteni
 Apponyi ellenzéki állásfoglalása, mint a
 parlamenti tisztulás első lépése és az
 ellaposodott színvonal első emelkedése.

Demagógok és mamelukok között ér-
 vekkel harczoló pártnak nagy szükségét
 éreztük a szerencsétlen fuzió óta.

*

A beszámolóiról következő tudósítást kap-
 tunk:

Általában a volt nemzeti párt és a ki-
 lenzes bizottság eredeti álláspontját foglalta
 el a következőkben:

A politika, amelyet ily alapfelfogásból ki-
 induva követni fogok, lényegében azonos a
 volt nemzeti párt politikájával: hisz az alap-
 felfogás is ugyanaz; de amely mértékben az
 bennem világosabbá és öntudatosabbá lett, ab-
 ban a mértékben teljesebb és erőteljesebb
 kell hogy váljon onnan konkrét kialakulása is,
 ami egyébiránt a nemzeti fejlődés előbbreha-
 ladt stádiumából is következik. Ez éppen any-
 nyi különbséget állapít meg régi és mostani
 politikám közt, hogy a volt nemzeti párt tag-
 jai a formai következetesség sérelme nélkül
 tagadhaják meg az utóbbtól támogatásukat,
 de a lényegi azonosságot a köztö közt át fogja
 érezni mindenki, aki ama régi politikának szel-
 lemétől valóban át volt hatva.

E végtől kívánnunk kell a magyar király
 közjogi egyéniségének külső megkülönbözteté-
 sét az osztrák császártól, külön magyar ki-
 rályi lobogó és önnálló magyar udvartartás
 által. Követelnünk kell a kormánytól, hasson

oda, hogy a magyar király és a magyar trón
 örököse az évek jelentékeny részén át az or-
 szág területén tartózkodjék, amiből követke-
 zik az idegen államok diplomáciai képvisele-
 tének is megfelelő időn át Magyarország fő-
 városában való tartózkodása. Kivánnunk kell
 saját közös képviselőinkben és az idegen ál-
 lamokkal kötött szerződésekből Magyarország
 önálló állami létének érvényesülését és pe-
 dig egy a címerekben, zászlókban és egyéb
 külsőségekben, mint a szerződésalkötés alakisá-
 gában és végül abban, hogy a magyar állami
 nyelv ismerete minden külképviseleti szervnél
 biztosítva legyen. Egyáltalán követelni kell a
 paritásnak és ezzel nemzeti egyéniségünknek a
 közös ügyek egész terén való tényleges érvé-
 nyesítését.

Az egész hadsereg kiegészítő részét ké-
 pező magyar hadseregben pedig kívánnunk
 kell magyar tisztek alkalmazását, magyar
 címert, esküt a magyar alkotmányra és —
 mihelyt erre az előfeltételek megvannak —
 magyar szolgálati és vezényleti nyelvet; to-
 vábbá a katonai oktatásnak és igazságszolgá-
 latsának önálló szervezését, bár — az 1867.
 XII. t.-cz. 12. §-a szellemében — a hadsereg
 osztrák részével egyenlő elvek alapján; a ka-
 tonai szertárak és iparvállalatok és ehez ha-
 sonló egyéb intézmények megfelelő részének
 Magyarországra áthelyezését, a hadsereg béke-
 létszámának törvényhozási megállapítását, az
 ezen felül fennmaradó védköteleseknek a hon-
 védségbe való beosztását. Kivánom végül a
 honvédségnek tüzerességgel és műszaki csapa-
 tokkal való ellátását.

Bélfüggelék terén előtérbe helyezem, mint
 mindenkor tettem, a közélet tisztaságának és
 az alkotmány erőteljes működésének biztosí-
 tását.

Az e célból hozott törvényeket — tech-
 nikai hiányaik kiküszöbölésével — elvükben

„TISZÁNTUL“ TÁRCZÁJA.

Első perpatvar.

Irta: JEAN MADELINE.

Idegesen kivonta kicsiny, keztyüs kezét a
 karomból és úgy duzzogott:

— Minthogy nem illünk egymáshoz, nem
 marad más hátra, mint elváltunk. En megyek.
 Adieu.

En mélyen köszöntöttem s komoly hangon
 feleltem:

— Jó estét, asszonyom!

Tebát megvolt a perpatvar. De csak tud-
 nám, hogy mi a manóért? Mégis komolynak
 látszott az összekocczanás, mert nyolcz napos
 házások voltunk és nászuton. Most pedig elvált-
 tunk egymástól az utcásarkon valami vidéki
 városban, amelyet egyikünk sem ismert s ahol
 csak negyed óra óta voltunk.

Hogyan jutottunk ide? — Nos, nászuton
 sosem tudhatja az ember, mikor jut eszébe a
 feleségének valamelyik állomáson kiszállani,

amelynek nevét poetikusnak találta, vagy az
 állomás épületen megtetszett a szép zöld fo-
 lyondár. Amikor a kalauz elkiáltotta, hogy
 »Chavigny öt percz!« a feleségemnek eszébe
 jutott, hogy egy regényben a szerelmesek a
 chavignyi klastrom romjain vallották meg
 egymásnak az érzelmeiket; ezt a romot pedig
 mindenáron látnia kellett, tehát kiszállottunk.

Es most? — Alig negyedórára rá össze-
 perlekedtünk és elváltunk egymástól, mindegyik
 az ellenkező irányban.

Szilárd léptekkel, vissza sem fordulva,
 ment ő.

Elegáns alakját megbámulták a férfiak,
 akik a kapuban állottak. Mindenki csodálkozva
 nézett a magas, nyulánk alakra, a toilettejének
 párizsi izlésű finomságára. Nagyon gyorsan
 ment; meg sem állott. Az utca sarkán aztán
 elűnt.

A dolog szörnyen mulatságosnak tűnt fel
 előttem.

— Elragadóan bájos! — mondtam ma-
 gamban.

S még bájosabbnak tetszett nekem ebben
 a haragos állapotában.

Amikor eltűnni láttam őt, ezt gondoltam:
 No várj, csak rejtőzz a sarok mögé, hogy en-
 gem megijeszsz.

De majd én meg sem mozdulok. Nem sza-
 ladok utána.

Amikor néhány perczig nem jött vissza,
 lassu léptekkel mégis utána mentem. A sarkon
 megállottam, előre nyújtottam a fejemet, előbb
 csak egy kissé, aztán jobban, előbb mosolyogva,
 aztán komolyan... Nem volt sehol. Tehát ko-
 mely a dolog.

Felindulásom lecsillapítására szivarra gyuj-
 tottam.

Aztán visszamentem abba az utcába,
 a hol elváltunk, — nehogy azt higgye, futok
 utána.

Kezdettem azonban nyugtalanná lenni.
 Csak nem esett baja, amint egyedül megy az
 idegen utcán?

Mégis hallatlan! Képzetelemben már lát-
 tam magam, amint az összes utcákat át-

A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre

MITTEILER

EDE

Nagyvárad,
 Fő-utca.

(Uri Casinó-épület).
 TELEFON 520.

angol divat férfiszabó-czég

Szövetek méterenként nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be.

mely angol szövetekből a legújabb sza-
 bás szerint a legszebb kivitelben készít
 férfi-öltönyöket, s minden e szakba
 vágó ruhaneműket. — Női costumök
 valódi angol SZÜVETEK nagy választékban.

sártentlenül fenntartani és hasonló irányu újabb törvényekkel kiegészíteni kívánom és kívánom az alkotmány népképviselői tényezőjének, mint a nemzeti gondolat letéteményességének megerősítését: a választási törvény olyan reformja által, amely kiterjed a vagyoni cenzus leszállítására és egyenlősítésére, a mezőgazdasági és ipari munkásoknak megfelelő arányban és módon választási joggal felruházására, a községenkénti vagy körjegyzőségenkénti szavazásnak, városi kerületekben a titkos szavazásnak behozatalára, a költséget okozó külsőségek (zászlók, jelvények eltiltása, a hivatali befolyás szigorúbb korlátozására. Csupán ezzel a parlamenti reformmal kapcsolatosan egyezem bele a házszabályoknak különben szükséges, de a kellő mérséklettel és a szólásszabadság sérelme nélkül eszközözendő szigorításába.

Kívánom ezenfelül a gyülekezési és egyesülési szabadságnak törvény által való biztosítását, a közigazgatási bíróság hatáskörének kiterjesztését és egyáltalán a személyes és politikai szabadság biztosítékainak megerősítését.

Az állami szervezet helyes kiépítésénél és kifogástalan működésénél nem csekélyebb fontossággal bír a nemzetnek egészséges társadalmi élete, melynek sarkpontjai: vallás, kultúra, közgazdaság. A vallás tekintetében, mely a népek erkölcsi integritásának legerősebb ténye, csak ismételtetnem gyakran tett kijelentésemet. *Bűnnek tartok minden lépést, mely a vallási életet megtámadja.*

Híven őrizve a magyar szabadelvűség nagy hagyományait, a lelkiismereti szabadság alapján állva, mely korunkban a művelt népek vallási életének feltétele, tiszteletben kívánom tartani egyházaink törvénybe iktatott jogait és vallási működésük szabadságát, támogatni kívánom őket nemzeti kulturmunkájukban és azon igényeik megvalósításában, amelyek alkotmányunk alapelveivel egyeznek, sőt annak szelleméből és különösen az 1848. XX. t.-cz.-ből folynak, minők jelesen a katolikus autonómia létesítése és a protestáns egyházaknak törvény által biztosított alapítvány szerű megfelelő dotálás; mindez az illető egyházak illetékes tényezőivel egyetértőleg lévén eszközözendő.

Csupán a közgazdasági politika feladataira kívánom itt némileg bővebben kiterjeszkedni, mert nemzeti jövőnk biztosítása szempontjából

futom, átkutatom; órák hosszat izzadok, aggódok és keresem . . . Talán éppen a klastrom romjainál vár reám. Elindultam tehát arra felé.

Amikor néhány utcát átkutattam, az egyikben megpillantottam bizonyos távolban az ő finom alakját. Véletlenül éppen visszapillantott, észre vett engem és a mellék utcába fordult be. Bosszankodva álltam meg No . . . várj csak!

Folytattam a sétámat és a házat nézgettem. Egyszerre szemközt kerülünk egymással. De ő erős volt és nagyon komolyan ment el mellettem, mintha nem is ismerne engem. En éppen úgy cselekedtem és szintén tovább mentem.

A következő utcaszarkon ismét találkoztunk fekete kalapjával, szőke hajával . . . Három perczel később újabb találkozás. Ez alkalommal azonban már mosolygott, ezt nem is tagadhatta . . . Amikor ily módon szerencsésen tízszer találkoztunk, ő egyszerre hangos kacajra fakadt.

Es ekkor, minthogy egymással szemben állottunk, megmondtuk egymásnak, hogy ez a város nem alkalmas olyan házastársaknak, akik válni akarnak. Hiszen itt lépten-nyomon találkozik az emberi!

Egy órával később forró csókokkal megpecsételtük a kibéküléstünk a klastrom romjain.

— Erről azonban, kedvesem, nem szabad otthon beszélnünk; — sugtam a fülébe. — Mert kikacagnak bennünket.

Ezt ő is belátta. Mégis ő volt az első, aki beszélt róla.

nem ismerek fontosabb feladatot, mint a gazdasági megerősödést.

Midőn a nemzeti termelés főágának, a földművelés érdekeinek felkarolását sürgetem, nemzeti életkérdésnek tartom emellett a mostani gazdasági egyoldalúságból való kibontakozást, az ipari és kereskedelmi fejlődést.

Kétségtelen azonban, hogy az ipari téren fejlődésünk mai stádiumában csak a vámvédelem eszközeivel haladhatunk előre a szükségessé vált szorosabb ütemben. Nem ismerek országot, ahol ez másképp sikerült volna és nem hiszek abban, hogy a fejlődés általános törvényei a mi kedvünkért módosulni fognak. Ezeknek a tényeknek és tapasztalásoknak megfigyelése folytán eddigi álláspontom megváltoztatásával, a vámterületi különváltatást közgazdasági haladásunk feltételei közé számítom, politikai céljaim közé fölveszem; de kívánatosnak tartok több évi átmeneti időt és átmeneti rendszabályokat, melyek mezőgazdaságunkat megrázkódtatásoktól megóvják és amelyeket — mivel az osztrák ipar is ilyenekre reászorult — előrelátó politikával nem lesz nehéz biztosítani, mindenestre könnyebb, mint a vámszövetségnek parlamentáris uton való megkötését.

Ezek az igazságok lelkemben régtől fogva élnek, sőt mondhatom, hogy egész politikai fejlődésem azoknak mindig öntudatosabb felismerésében áll; de soha oly teljes világosságban nem ragyogtak lelki szemeim előtt, mint most.

Az egész igazság így hangzik: *a nemzet nem nélkülözheti a nemzeti élet teljességének egyetlen tényleges szervét sem, ha nemzet akar maradni.*

En semmivel sem fogok elhatározásukra befolyást gyakorolni, csak nézeteim előadásával és helyzetem nehézségeinek leplezetlen feltárásával; én semmit sem kérek önöktől, csak azt, hogy egyedül meggyőződésüket és hazafiai kötelességérzetük sugallatát kövessék. Sem az egyik, sem a másik esetben nem fog csökkenni hálám azért a bizalomért és ragaszkodásért, amelylyel engem egy negyedszázadon át, a legsúlyosabb megpróbáltatások közt megtisztelttek.

Midőn Isten áldását kívánom önöknek, az egész magyar népre gondolok, melynek becsületes lelke sehol oly hamisítatlanul meg nem nyilvánul, mint itt és kérem a gondviselést, hogy ezt a népleket irányítsa oda, ahol reá üdv vár, azon vezérek felé, legyenek azok bárkik, akik megmutatják neki a biztos fennmaradás, az erőteljes haladás, a dicsőség és boldogság útját.

Zrinyi Miklós emlékoszlopa.

A Zrinyi-emlék leleplezés vasárnap történt meg Csáktornyan.

A felavatási ünnepélyen résztvettek a Kisfaludy Társaság, a Petöfi Társaság, a Történelmi Társulat s a megyei irodalmi és művészeti társulatok küldöttjei. Eljött továbbá Zala-vármegye küldöttsége, élén főispánjával, a csáktornyai dzsidas ezred tisztikara, a Drávántuli horvát Muraköz lelkészei, jegyzői és tanítói kara, Zalaegerszeg és Nagykanizsa városok küldöttsége, Perlak és Csáktornya előjárósága, hatóságai, egyesületei, társulatai s közönsége, a zágrábi magyarság küldöttsége, Csáktornya és a szomszéd városok tanulóifjúsága és Muraköz minden egyes községének küldöttsége.

A Zrinyi-vár belső udvarán felállított oltárnál *Kecskés Ferencz* esperes mondott nagy segédlettel misét s *Liszyak* kotori lelkész magyarázta meg a nap jelentőségét.

Az emlékművet, melynek alapjára számos koszorú helyeztetett el, a végrehajtó bizottság nevében annak elnöke, *Margittay József* adta át Csáktornya és a Muraköz közönségének megőrzése végett, védelmébe ajánlva Zala vármegye közönségének s a haza minden egyes polgárának, továbbá kegyeletébe ajánlotta azt a drávántuli horvát testvéreknek.

Ezután *Wlassics Gyula*, az Akadémia küldötte és a város országgyűlési képviselője felavató beszédet mondott.

Az emlékmű 8 méter magas, művészi kivitelű, haraszi kőből faragva, a tetején bronzba öntött turulmadár van kiterjesztett szárnyakkal karmai között lajtot s kardot tart. Az oszlop alsó részén egy méter átméretű bronzba öntött földmorbó Zrinyi-relief van. Gróf Zrinyi, a költő és hadvezér kőbe van vésvé. Lejebb a Zrinyi czimer, amely alatt bronzszallagon: *Ne bántsd a magyart!* felírás van. Az emlékmű hátsó oldalán a Zrinyiárból Zrinyit, mint költőt és hadvezért jellemző következő saját mondása van kőbe vésvé: *Híremet nem csak keresem pcnnával, hanem rettenetes bajvívó szablyámmal!*

A felavató ünnep után délután 1 órakor 150 terítéki banket volt a Zrinyi szálló nagytermében. Az első felköszöntőt *Wlassics Gyula* mondotta a királyra, a második felköszöntőben *Ruzicska Kálmán*, Zala vármegye kir. tanfelügyelője méltatta a uap jelentőségét és felköszöntötte a küldöttségeket. Azután még számos felköszöntő hangzott el.

Tisza Lajos szobrának leleplezése.

Ujjáalkotásának negyedszázados jubileumát ünnepelte vasárnap Szeged városa a kormánynak, a szomszédos törvényhatóságok főispánjainak és óriási közönség jelenlétében. Az impozáns ünnepség középpontja a város ujjáalkotója, Tisza Lajos szobrának leleplezése volt a Széchenyi-tér parkjában, a városházával szemben.

A kormány tagjainak különvonata reggel fél 9 órakor érkezett Szegedre. Az állomáson diszmagyarba és ünneplő ruhába öltözött közönség jelent meg. A kormány tagjai közül *Tisza István* gróf miniszterelnökön kívül eljöttek az ünnepre *Khuen-Héderváry Károly* gróf ő felsége személye körüli miniszter, *Hieronymi Károly* kereskedelmi miniszter, *Flósz Sándor* igazságügyminiszter, *Berzeviczy Albert* vallás-és közoktatástügyi miniszter és *Tallian Béla* földművelésügyi miniszter. Jelen volt báró *Bánffy Dezső* is, aki azonban nem mondott beszédet, csak mint Szeged első kerületének minnap megválasztott képviselője akarta kivenni maga részét az ünnepségből. Ott voltak továbbá *Zsilinszky Mihály*, *Sándor János* és *Bernáth Géza* államtitkárok.

Délelőtti 10 órakor teljesen melegre vált időben beláthatatlan sokaság lepte el a Széchenyi-teret.

11 órakor két katonazenekar rázendített a Himnuszra, melynek elhangzása után dr. *Lázár György* polgármester mondta el ünnepi beszédét.

A beszéd közben lehullott a szoborról a nemzeti színű lepel és látható lett az emlékmű, amely Tisza Lajos grótot, bottal kezében, egy kőpartirészleten állva ábrázolja, amint letekint az előtte dolgozó három kő- és téglahordó kubikosra.

A polgármester beszéde után a zenekar a Szózatot játszotta, utána a küldöttségek és egyesületek elhelyezték a szobron koszorúikat. Középre került Szeged város közönségének kéksárga-fehér-vörös szalagon óriási koszorúja, melynek felírása: *»A város ujjáalkotója emlékének.«* Koszorúkat helyeztek a szoborra: Budapest székesfőváros, a magyar királyi kereskedelmi miniszterium, *Kállay Albert* főispán, a képviselőház, a budapesti ev. ref. egyház, a dunamelléki ev. ref. egyház, a jótékony nőegylet, a Vörös Kereszt-, Fehér Kereszt Egyesület és az Izr. Nőegylet, az ármentesítő társulatok, a *Dugonics* Társaság, a Szegedi Képzőművészeti Társulat, a Kereskedelmi Testület, az Ipartestület, a szegedi protestáns egyházak és *Lloyd-Egyesület*. A mű alkotójának, *Fadrusz János* mesternek özvegye kicsiny koszorút helyezett a szobormű falakjának, Tisza Lajos grófnak lábaihoz.

Délben 1 órakor a tisztviselői otthon körében 350 terítéki lakoma volt, melyen *Tisza István* gróf miniszterelnök mondott határos beszédet.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, június 13.

Elnök: *Jakabffy* Imre aelnök megnyitja az ülést, hitelesíti a múlt ülés jegyzőkönyvét, bemutatja a beérkezett irományokat, köztük Baria Ödön levelét, melyben két heti szabadságot kér.

Felkiáltások a baloldalon: Megadjok!

Daróczy Aladár betérjeszi a kérvényi bizottság jelentését a kérvények hetedik sorjegyéről.

Következnek a bizottságokban megüritt tagsági helyeknek választás utján való betöltése.

Ezután következik a kitűzött napirend szerint az

indemnitás.

Neményi Ambrus előadó ismerteti a javaslatot.

Komjáthy Béla a függetlenségi párt nevében kijelenti, hogy nem fogadja el a javaslatot, mert nem akarja a jelenlegi kormánynak kormányzatát lehetővé tenni. (Ugy van a baloldalon.)

Hivatkozik a miniszterelnöknek beköszöntő beszédére, a melyben a szolgálati és vezényleti nyelvre azt állította, hogy a nemzetnek csak bizonyos része kíván a dologból konfliktust támasztani.

Az egész nemzet kívánta e vágyainak megvalósítását, itt nem mondott valót a miniszterelnök.

Ha bizonyos részét — föltéve — mégis konfliktusoktól tartott, ez a rész olyan csekély lehetett, hogy egész elenyészhetett volna a többi ama kívánalmaival szemben, hogy várta kormányától, bátran lépjen elő, s mondja meg királyának, mit kíván a nemzet. Azt hiszi, hogy ha ez megtörténhetett volna, királyunk is elkövetett volna mindent, hogy népe óhajtságának eleget tegyen.

Itt, ezekkel a kívánságokkal szemben egy gyöngye teheletlen kormány állszemben, amelyik nem mer sikra szállani a magyarok alkotmányos jogaiért, mert fél a konfliktusoktól. (Ugy van a baloldalon.)

Ez a körülmény győzte meg pártját arról, hogy egy ilyen kormány existenciáját nemhogy elősegíteni, hanem a legnagyobb erőfeszítéssel meg kell akadályozni. Polemizál azután a miniszterelnöknek többi megjegyzéseivel, melyeket programbeszédében mondott.

Ezután a miniszterelnöknek az önálló vámtérülettel szemben elfoglalt álláspontját teszi szóvá. A miniszterelnök minden léptenyomon eltűri, hogy Ausztria a viszonyosságot folytonosan megsérti. Számos példát tudna felhozni, amely a kormány meghunyászkodását és szolgálékütségét bizonyítja. Czitálja a miniszterelnök beszédjének végét:

Ne feledjük, hogy magyarok vagyunk! Nem is feledjük! Ha akad olyan kormány, mely a magyar kormányt ingadozás nélkül fogja támogatni, azt ez a párt is támogatja, de ennek a kormánynak nem adja meg az indemnitást. (Eljenzés a Kossuthpárton.)

Simonyi Semadam Sándor pártja nevében szintén nem fogadja el a javaslatot. Az alkotmányosságának helytelen fölfogása ellen száll sikra. Sem a kormánynak, sem a nemzetnek nincs több joga az alkotmányhoz, hanem mind a kettőnek

felkiáltások a szélsőbaloldalon: A nemzet nem vétkezik az alkotmány ellen!

Simonyi Semadam Sándor: Peccatur extra et intra muros.

Bakonyi: A nemzet nem vétkezett soha! A korona a nemzeté! (Hosszas zaj a szélsőbaloldalon.)

Simonyi Semadam Sándor: Es a nemzet a koronáért! (Nagy zaj a szélsőbaloldalon és viharos közbekiáltások.)

Nessi Pál: Micsoda beszéd ez, hogy lehet ilyen badarságot beszélni!

Rákosi Viktor: Ezt az udvari ebéden tanulta.

Simonyi Semadam Sándor: Kérem ez az én egyéni véleményem! A korona a nemzetért és a nemzet a koronáért van!

Olay Lajos, *Krasznay* Ferencz, *Szathmáry* Mór: Ilyen véleményt ne tegyen magyar embernek!

Rákosi Viktor: Hát haljon meg a koronáért, de mihamarabb. (Derűtlenség.)

Buzáth Ferencz: Ugyan, de vitézkedtek! Szeretném tudni, ki beszél most: *Simonyi*, vagy ti?

Simonyi-Semadam: En annyit mondtam, hogy a korona a nemzettel egyenlő tényező.

Mezőssy Béla: Nem ezt mondta, hanem hogy a nemzet vétkezett az alkotmány ellen!

Simonyi-Semadam: Azt értettem alatta, hogy egyesek vétkeztek az alkotmányosság ellen, ez pedig igaz.

Bakonyi, Madarász József: Igen, a muszkavezetők!

Polonyi: Egyszóval már visszaszívja, menjünk tovább!

Simonyi-Semadam: Nem szívok és nem csavarok el semmit, pedig én is fiskális vagyok mint a képviselő ur! De a csávarás az ön mestersege!

Buzáth: Ne hősködjetekek már, ne kiabáljatok!

Rákosi Viktor: Örüljön hogy érdeklődünk. Jobb volna tres padok előtt beszélni.

Simonyi-Semadam ezután röviden megindokolja a kormány iránti bizalmatlanságot és kijelenti, hogy nem fogadja el a javaslatot.

Tisza István gróf miniszterelnök kijelenti *Simonyi-Semadam* Sándor kérdésére, hogy a Ház nyári szünetét nem akarja most tárgyalatni, mert a költségvetést s a vele kapcsolatos javaslatokat, azután a vasutasok fizetését, a civillistát és a katonai alapítványi helyekről szóló törvényjavaslatokat kell tárgyalni.

Lovász Márton polemizál *Simonyi*val, aki jobban tette volna, ha előbbi megjegyzéseit a kormány felé intézte volna, mert akkor nem lett volna baj és nem magyarázhatták volna félre.

Beszél továbbá az indemnitás megszavazása ellen, nincs oka, hogy bizalommal viseltessen a kormánnyal szemben. Szánja a kormányt, hogy nemcsak a régi katonai terheket nem könnyíti, hanem új haditerheket vállal, öszszel újra előáll a létszámemeléssel. Nem tartja nagy vívmánynak a kaszárnyák feliratait. Felháborodik azon, hogy izléstelen tüntetésnek nyilvánította a miniszterelnök a feliratok kicserélését.

Elnök az ülést öt perczre felfüggeszti.

A váradi püspök bérmauton.

(Saját tudósítónktól.)

Dr *Szmrecsányi* Pál v. b. t. t., váradi püspök bérmauton van, hogy hiveinek ezreit részesítse a malasztokban s megerősítse a hitben.

Röviden már megemlékeztünk az elutazásról, amelyről leveleznék a következőket írja:

Szombaton, június 11-én, délután fél 4 órakor indult bérmakörújára *Szmrecsányi* Pál püspök 5 Excellentiája. A püspök négyes fogata előtt *Nagy* Márton központi főszolgabíró a saját fogatán ment Lessig.

A püspök kocsijában utazott még *Fetser* Antal ez. apát, oldalkanonok. Másik kocsin kísért dr *Szemethy* Géza pápai t. kamarás, iroda igazgató titkár.

Nagy-Urögdön az uradalmi intézőség épülete előtt buzavirág és tölgyfalombból díszes diadalkapu volt felállítva.

Less alatt ifj. *Markovits* Károly cséffai főszolgabíró vette át a vezetést Tenkéig. Nyárszeg határán csinos diadalkapu volt felállítva a káptalan birtokán, hol *Tarnay* K. sályi-i plébános, *Léky* Kornél bikácsi plébános s a káptalani tisztek várták a főpásztort s *Verner* Kálmán főszolgabíró üdvözölte, melyre a püspök meleg hangon válaszolt.

Innét bandérium kísérte körutjában a főpásztort.

Tenke város elején ismét diadalkapu volt felállítva, hol *Berke* Károly bíró üdvözölte igen csinos beszéddel. A püspök válaszolt az üdvözlésre s a hívek sorfala között vonult a menet a templomig. A házak zöld galyakkal s zászlókkal voltak csinosan díszítve. A templom utca elején ismét szép diadalkapu volt felállítva, hol a főszolgabíró neje üdvözölte a püspököt, mire válaszolván, a templomba vonult a püspök.

A templomból az ünnepi ruhába öltözött közönség sorfala között a plebániára ment kíséretével a magas vendég, a hol megkezdődtek a tisztelgések. Tisztelegtek *Bernáth* Lajos képviselő, *Roxin* gör. kel. esperes, *Verner* Kálmán főszolgabíró vezetésével a közigazgatás tisztviselői, dr *Toperczer* Sándor járásbíró vezetésével a járásbírószág személyzete, továbbá az adóhivatal, a ref. presbyterium, az izraelita hitközség.

A róm. kath. hívek *Lindenmayer* Károly tb. kanonok, esperes-plébános vezetésével s a gör. kath. hívek *Bába* gör. kath. plébánossal élükön vonultak a főpásztor elé.

Vasárnap június 12-én, reggel a püspök csendes misét mondott, a melynél a r. kath. papság és *Bába* g. kath. plébános segédkezett s a mely után a *Szentlélek* ajándékairól predikált.

A szent mise és szent beszéd után 211-nek szolgáltatta ki a bérmálás szentségét a püspök. Az isteni tisztelet után baldachin alatt — melyet az előkelő urak vittek — a plebániára vonult a főpásztor és a kíséretében levő papság.

Itt délben 27 terítékű ebéd volt, amelyen *Lindenmayer* Károly esperes-plébános üdvözölte a püspököt, melyre 5 Excellentiája válaszolt. *Bernát* Lajos képviselő tószájában köszönetet mondott a püspöknek eljöveteleért.

Délután négy órakor indult a püspök kíséretével *Beélbe* Eder János főszolgabíró s *Ertsey* beéli szolgabíró vezetése mellett, bandérium kíséretében. Az ut mentén levő gör. kel. falvak bandériummal várták a püspök jöttét. Okrösön diadalkapu volt felállítva, amelyenél *Marosi* István jegyző üdvözölő beszédet tartott.

Beélben szintén bandérium várta a főpapot s *Hanák* Sándor jegyző üdvözölte.

Este tisztelgések voltak. A főszolgabíró vezetése alatt a közigazgatási tisztek, az éppen ott működő sorozó bizottság, a gör. kath. hitközség, s a feketegyörösi gör. kel. esperesi kerület összes papjai tisztelegtek.

Hétfőn, június 13-án csendes mise után *Beélben* predikált ismét a főpásztor a ker. kath. hithez való ragaszkodásról s 73-at megbérmált. Dél felé a püspök meglátogatta a főszolgabíró s a róm. kath. és gör. kath. plébánosokat s az uradalmi tiszteket.

Délben az uradalmi főerdésznél 20 területű ebéd volt, mely után visszaindultak Tenkére.

Kapcsolatosan megemlítjük, hogy a révbányai hívek öröme a főpásztor e hó 18-án szintén külön részesíti a bér-málandókat a bér-málásban s nem kell Vaskóhra átjönniök, hol 19-én lesz a bér-málás.

E hó 17-én Belényesből Vaskóhra fog menni a főpásztor, hol meghál s 18-án reggel indul Révbányára. Itten reggel 9 órakor szent mise, predikáció lesz és utánna a bér-málás. Délben a püspök vissza utazik Vaskóhra.

A keletázsiai háború.

Most már Oroszországban is tisztában vannak a helyzettel, legalább annyiban, hogy az nagyon de nagyon komoly és hogy a koczka mely most van dűlőfélben a keletázsiai harc-téren, nemcsak a háború sorsát dönti el hanem sok más dolgot is, amely a csári hatalmat érinti. A csár ellen tervezett egyik összeesküvést fedezik föl a másik után és kicsi hija, hogy az orosz uralkodó áldozatul nem esett egyik-másik merényletnek. Erők szabadulnak föl a leigázott Oroszországban, melyek a csári hatalomnak legnagyobb veszedelmét jelentik. Minden attól függ, hogy a háború folyamán tud-e valamit elérni az orosz hadsereg, a mely legalább hasonlít a győzelemhez, mert különben az orosz nép egész haragja a csarizmus ellen fog dűlni. Mert a legfőbb kérdés az, hogy Port-Arthur tarthatja-e magát. Erre vonatkozóan Pétervárról a következő távirat érkezett:

Port-Arthur helyzete.

Pétervár, június 13. A port-arthuri erőseket, amelyek elsőrangú erődök hírében állanak, Kuropatkin tábornok alig egy év előtt vizsgálta meg — és megfelelőeknek találta azokat.

Mint hadügyi miniszter, a vizsgálat közben észrevett néhány dolgot, amit gyöngéeknek tartott. Akkor igen éleslátású embernek tartották.

Észrevette, hogy a második számú erőd előtt lévő völgykatlant nem lehet az erődből lövedőzni és elrendelte, hogy még egy erődöt építsenek, a melynek még ma is Kuropatkin erőd a neve.

Akkoriban Kuropatkin egy beszédet is mondott, a melyben kiemelte, hogy Port-Arthur a leghatalmasabb erődök egyike és bevehetetlennek tartható. Hittek is akkor a tábornok-hadügyi miniszternek; ma már kevésbbé hisznek neki, noha az erődnek csakugyan igen előnyös fekvése is van.

Az erősségek egytől-egyig hegycsúcson vannak, amelyek köralakban helyeződnek el és a belső erődöt védelmezik. De a japánok sokszor bebizonyították, hogy fűrgeségüknek nem tud ellentállni semmi és hadállásuk olyanok, hogy az erődök sokáig már nem állhatnak ellent a japán ostromoknak.

Már régóta nem tartják bevehetetlennek a várat és az erődöket. Pedig a csarizmus ellen-ségei azt állítják, hogy a csári hatalom Port-Arthurral együtt marad meg és bukik el. Szibériai orosz lapok állítása szerint Port-Arthur egy évre el van látva bőségesen eledellel — és élelmiszerekkel; sőt azt is állítják, hogy esetleg másfél esztendőre is elég lesz az élelem.

Még a szállodák és éttermek is, amelyek bőven vannak a városban, öt hónapig el vannak látva élelmiszerekkel és borokkal. Jelenleg Port-Arthurban minden fegyvernembeli katonaság van koncentrálván, amely előzőleg az egész Liaotung félszigeten volt elhelyezve. Ennek folytán a Port-Arthurban koncentrált haderőt negyven-ezer emberre becsülik.

Ennyi katonaság elegendő lehet, hogy egy-ideig sikeresen álljon ellent a leghevesebb ostromnak is.

Ez persze igen optimis felfogás. Mert Kin-csu megerősítését is elsőrangúnak mondták, a japánok mégis szuronyrohammal vették be és kiverték az oroszokat hadállásaikból. Valószínűnek tartják, hogy a japán hadsereg éjjeli támadást fog intézni a port-arthuri erődök ellen, amire az oroszok is el vannak készülve, mert az egész környéket köröskörül villamos reflektorok világítják meg. A japánoknak csak a véletlenség, vagy az árulás jöhet segítségül, amikor persze minden védelmi intézkedés hiába-való.

A felfogás ma is az, hogy közönséges támadás sikertelen volna.

A vladivosztocki hajóraj.

London, június 13. A Standardnak jelentik Pétervárról tegnapelőtről: Hír szerint ide-érkezett Skridlov tengernagy egy távirata, mely szerint a vladivosztocki hajóraj e hónap 7-én Port-Arthurtól 30 mérföldnyire megütöközött a japán hajóhaddal, de mivelhogy nem jöttek ki hajók Port-Arthurból, visszavonult. Hír szerint e hajóhad június tizedikén visszatért Vladivosztockba.

UJDONSAGOK.

TAJEKOZTATO.

Június 18. Katholikus juniális a Püspök-fürdőben.

* **Rózsakiállítás.** A Szigligeti-színház pár napra újra megélelntült: a muzsák csarnokába a természet költészete vonult be bájos, üde rózsák alakjában. Valóságos tündérkeríté varázsolódott a diszes foyer: a rózsák képezik a legfőbb diszt, de azonfelül a virágok ezerféle neme és csoportja bűvöli el a látogatót. És látogató van is bőven. Reggeltől estig számosan nézték meg a kiállítást, már csak azért is, mert ez a gyönyörködés egyuttal a jótékonyság oltárán hozott áldozat. A csekély, 50 fillerre szabott belépti díj u. i. a városi árvaház javára fog fordíthatni. A kiállítás még ma lesz nyitva.

Az adakozók igen sok rózsát bocsátottak a rendezőség rendelkezésére, oly annyira, hogy a rendezőség a rózsák árát 5 fillerre szállította le, a kiállítás holnap *katonazene mellett* lesz befejezve délután 6 órától 7-ig. A kiállítás nyitva lesz d. e. 10 órától 1-ig, d. u. 4-től 7 óráig.

* **A Vatikánból.** A nyári hónapokat arra akarják használni, hogy végre megalkossák a pápa lakásának egy hiányát, azt a kellemetlen baját, hogy nem lehet fűteni. XIII. Leó pápa minden télen meghűlt a saját fényesen berendezett szobáiban. Azonban a fűtés kérdését még sem oldják meg kellőleg sohasem, mert nem kevesebb, mint 11,000 szoba és terem van a pápa palotájában, E helyiségek legnagyobb részében a napsugár sohasem hatol be s minden évben egyszer, karácsony táján esik meg, hogy a vatikán összes helyiségeit kellemes melegre fűtik. Lapponi, XIII. Leó pápa házi-orvosa már mindenféleképpen megpróbálta, hogy a pápa magánlakosztályában rendez hőmérséklet teremtsen, de összes kísérletei sikertelenek maradtak. Nemrég egy építész tervet dolgozott ki az egész vatikánnak meleg levegővel való fűtésére. XIII. Leó pápa megnézte a tervet, de amikor megtudta, hogy keresztülvitele egy millió

írába kerül, elutasította. Most ismét felmerült a Vatikán fűtésének problémája s az új pápa maga sürgeti ennek a kérdésnek a megoldását.

* **A 280,000 koronás tulkiadás.** A nagyvárad villamosmü a költségvetésben megszavazott 930,000 koronánál 280,000 koronával többbe került s ez a tulkiadás sem a törvényhatóság sem a miniszter által nem volt engedélyezve. A törvényhatóság azonban utólag jóváhagyta az óriási többkiadást. A belügyminiszter a közgyűlés határozatát, illetve az ennek fedezésére szükséges kölcsön felvételét jóváhagyta azzal, hogy a kölcsönkötvényt annak idején hozzá terjeszse fel a város. Mivel azonban a két milliós nagy kölcsön felvételénél kimondatott, hogy ebből lesz kihatva a villamosmüre szükséges 930,000 korona, de az 1902. és 1903. évi anuitás nem a kölcsönből, hanem a város pénztárából lesz fedezve, mely alapon teljesítette mégis a város az 1903. évi anuitást a kölcsönösszegeből. Erre kér felvilágosítást a belügyminiszter.

* **Iparos ifjak műkedvelői előadása.** A nagyvárad ipartestületi ifjuság önképzőköre augusztus 20. és 21-én műkedvelői előadást rendez s e célra a Szigligeti színház átengedését kérte a városi tanácstól. A városi főmérnök — akinek véleményezés végett a kérvényt kiadta a polgármester, — a Színház átengedését augusztus 18—21. napjain keresztül-vihetőnek tartja, de azon kikövéssel, hogy a színház takarítását és a villamos világítást az iparos ifjak fizessék meg. Javasolja, hogy a városi tanács ezen kiadások fedezésére 300 korona előleges letételét kérje az önképzőkörtől.

* **Az iskolaigazgatók kérelme.** A legutóbbi városi közgyűlés 300 korona pótlékot szavazott meg a községi polgári leányiskola igazgatónője részére, az igazgatói teendőik ellátásáért. A közs. elemi iskolák igazgatói már korábban kérték az igazgatói tiszteletdíj arányos felemelését, de mindeddig még nem teljesítette Nagyvárad városa kérelmüket. A mostani közgyűlési határozat alkalmából tegnap újabb kérelmet intéztek Nagyvárad városához, amelyben a tiszteletdíj felemelését kérik. Rámutatnak, hogy mily sok teendőt végeznek a tanításon kívül az elemi iskolai igazgatók, többet, mint a polgári iskolánál, daczára, hogy tanítási órájuk is több. Kérelmük abban csucsosodik ki, hogy a közs. elemi iskolák igazgatóinak tiszteletdíját osztályonként 50 koronában állapítsa meg a város.

* **Uj vasut a megyében.** A kereskedelmi miniszter értesítette Biharvármegyét, hogy Wertheimstein Alfréd nagybirtokosnak egy évre elönmunkálati engedélyt adott egy új vasutvonalra. A keskenyvágányu helyi érdekű vasut Berettyó-Ujfalu állomásból ágazna ki s Szent-Péterszeg, Gáborján, Henczida, Esztár és Pocsaj határában, a bihari vasut Gyapoly állomását keresztezve, Bihar-Félegyháza, Vajda, Hegyközszentimre, Szalárd, Farnos, Csohaj, Csánalos, Sárszeg, Poklostelek, Vámosláz, Királyi, Tóti, Bozsaly, Csételek és Pappfalván át Almaszeg községig futna.

* **A mérték alul a kóterba.** A központi járásba tartozó hadköteleseknek tegnap kezdődött Nagyváradon a sorozások. A vig legények a sorozás alkalmával a városban több helyt garázdálkodtak, sőt rendőri közbelépést is provokáltak. Már a délelőtti sorozáson Andor Lázár pópai legény, aki különben bevált katonának, forgópisztolylyal riasztgatta társait. A fegyvert azután elkobozta tőle Veress rendőr-mester. Andor azonban, aki rovott multu és atéle falurossza, falubeli legénytársaival a dél

órákban garázdálkodni kezdett a Kispiacz-téren és végig a Nagy-Teleky-utcán inzultálta a járókelőket. K. Nagy István néhány rendőr társával utánna eredt a paraszt legényeknek és a tüzelaktanya előtt beérte őket. A többiek kerekét oldottak, Andor azonban szembeállott a rendőrökkel, dulakodni kezdtek, mire aztán megkötözték és így kísérték be. Lezáratott és miután büntügyi vizsgálat van ellene amugy is, átadatott a királyi ügyészségnek. Délután 4 óráját tizenkét száldobágyi legény, névszerint: Szabó Zsigmond, Lucskay Balázs, Kiss Károly, Kovács János, Bartos Andor, Fekete Sándor, Ujfalu Lajos, Lukács Károly, Kiss József, Petri Sándor, Nagy Imre és Jakab Sándor, akik annak öröme, hogy kettőjük csakugyan megütötte a katonaméretüket, összekapaszkodva, éktelen ordítással járták be a várost. A Széchenyi-téren Drén tizedes 6 rendőrrel utjokat állotta és miután semmiképen sem voltak hajlandók tisztességes magaviseletre, mindannyiát bekísérték és lezárták.

* **Sztrájk.** Gyuláról jelentik: A kőmivesegédek és mesterek között húzódó sztrájk, amely miatt már 80-an családotól Amerikába való vándorlásukat is bejelentették, sőt utlevélet is kértek, dr. Lukács György főispán és dr. Fábry Sándor alispán közbenjárására valószínűleg mihamar véget ér. Békésen a kőmivesek sztrájkja még egyre tart.

* **Ujenczok eskütétele.** Harsány zene, pergő dob szava mellett vonultak vasárnap a nagyvárad helyőrség ujenczai eskütételre. Rendeszen ez az eskütétel november 1-én történik meg, most azonban a későre maradt sorozás miatt az eskütétel is hét hónapot késett. A Vilmos-huszárok laktanyájának tágas udvarán gyűltek egybe a fölesketendő ujenczok; tábori díszben valamennyi. *Vágs* temesvári katonai plébános tábori misét mondott 8 órakor miközben a zenekar egyházi énekeket játszott. Mise végzetével a plébános szentbeszédben méltatta a nap jelentőségét s figyelmeztette a katonákat az eskü szentségére. Ezután az ujenczok nemzetiségi csoportok szerint, magyar és oláh nyelven letették az esküt, majd elvonultak a megjelent katonai előkelőségek előtt, aztán kaszányaikba vonultak.

* **A város parasztja.** A legutóbb Nagyváradon bemutatott képtárlat bizony elég silány volt ahhoz képest, amelyet pár évvel ezelőtt itt láttunk. Mintha csak ezt a sokak által kifejezett igazságot akarta volna megerősíteni a polgármester, kiválasztotta a város részére Bihari egyik képét, a Borozó parasztot. Ha ennél külön nem volt! Es most mér boldog lesz Nagyvárad, mert székházának egyik termét díszíti ez a kép. Pedig talán megfelelőbb lett volna valami más tárgy kép ilyen célra; a legrosszabb esetben egy szép tájkép, amiben mégis csak inkább lehetett válogatni.

* **Elhunyt lelkész.** A nagyvárad gör. kath. egyházmegyének gyásza van. Egyik érdekes plébánosa: *Fritye* Antal kardói gör. kath. lelkész, életének 54-ik évében, vasárnap hosszúságú szenvedés után elhunyt. Temetése ma, kedden lesz. A családi gyászjelentés a következő:

Alulírottak fájdalom telt szívvel tudatják, hogy a legjobb férj, édes atya, nagybátya, rokon Főtisztelendő Fritye Antal Nagyvárad-Egyházmegyei aldozár, kardói gör. kath. lelkész hosszu szenvedés és haldoklók szentségeinek ájtatos felvétele után, f. é. június hó 12-én, életének 54-ik, boldog házassága és áldozásának 26-ik évében elhunyt az Urban. A drága halott földi maradványai f. é. június hó 14-én fognak a kardói gör. kath. sírkertben örök nyugalomra helyeztetni Nagyvárad, 1904. június hó 13. Aidas és béke poraira. Pappalvai Mária

neje. Valér, Eugenia, Ilona, Aranka, Agoston, Emillia, gyermekei. Fritye Gyula unokája. Pappalvai Ilona, Pappalvai Anna, Bulcu Tivadar Dr. Bulc Kornél, Bulcu Ilona, Gramma József, Gramma Sándor, sógorai és sógornői.

* **Templomalapkö-szentelés.** Máramaros vármegye izavölgyi járásbeli Szacsal román községben azért, mert a püspök ellen-szenves lelkészt küldött a községbe, megindult a görög katolikus vallásról a görög keletre való áttérés. Későbbben a lelkészváltás által a majd 3000 főnyi görögkeleti lakos legnagyobb részben visszatért a görögkatolikus vallásra. E hó 9-én nagy ünnepségek között volt az új templom alapkövetétele, melyet Bud Titus máramaroszigeti püspöki helynök szentelt fel.

* **Gazdátlan kerékpár.** Tegnapelőtt reggel a Váradvelencei állomáson valaki egy kerékpárt hagyott. Igazolt tulajdonossa átveheti a rendőrség büntügyi osztályában. (1-ső emelet 15-ik ajtó.)

* **Lőkötők Várad Velenczén.** Pápa Lajos velencei fővárosnak 2 pejlóvát a váradvelencei legelőről tegnap estefelé elkötötték. Nyomozás folyamatban.

* **Betörés Csabán.** A békéscsabai rendőrség táviratot intézett a nagyvárad rendőrséghez, hogy Liszky Jakabné szivaros boltját B.-Csabán az éjszaka feltörték és onnét 160 korona pénzt és 1661 korona értékű bélyeget és váltóúrlapot vittek el. A bélyegeket és váltóúrlapokat reggel megtalálták a gyulai országúton. A rendőrség itt is kéri a nyomozati eljárást.

* **Utazási sorsjáték.** Az idegenforgalmi és Utazási Vállalat tudatja, hogy az utazási sorsjáték nyereményjegyzéke megjelent. Azok a sorsjegyek amelyek nem nyertek, a keddi bikiadatokra érvényesíthetők.

* **Találtak** egy kapukulesot. Atvehető a rendőrségnél.

Igazságszolgáltatás.

Vasutasok pöre. Trencsénből jelentik a Magyar Távirati irodának: A trencsényi királyi ügyészség az április hóban kiűtött vasuti sztrájk alkalmával Barna István trencsényi-istobnikai és Kaszner Ede ujszolnai állomásfőnökök, továbbá Rösler Győző és Latkóczy Pál ujszolnai forgalmi tisztviselők ellen izgatás és kötelességzegés miatt büntvádi eljárást indított, a melyet azonban a megajtott vizsgálat alapján, büntetendő cselekmény hiányában, valamennyi ellen beszüntetett.

TANUGY.

Évzáró vizsgálatok. A községi elemi leányiskola V. és VI. osztályaiban az évzáró vizsgák határidejét a következőkben állapítom meg és pedig az ujszolnai f. hó 21. napjának délutáni fél 3 órájára, a várad-váraljaiban f. hó 22-ik napjának délelőtti 9 órájára. Miről a kiküldött iskolaszéki tagokat, az érdekelt szülőket s a tanügy barátait van szerencsém értesíteni.

Nagyvárad, 1904. évi jún. hó 13.

Böszörményi Géza,
biz. elnök.

SPORT.

Czellövés.

A polgári lövöldében f. hó 5-én és 12-én tartott czellövésen 810 lövésből kört talált 555, összesen 3269 kör, 122 taraczk és 35 mélylövés.

Tizenkettős körbe löttek: Mezey Mihály 6, Vomácska József 5, Török László háromat.

Tizenegyes körbe: Mezey Mihály 11, Vomácska József 6, Török László négyet.

Taraczklovések: Mezey Mihály 57, Vomácska József 33, Török László 22, Kelen Béla 6, Kirschner Jenő kettő.

Dijakat nyertek mély lövésekre: Vomácska József, Mezey Mihály.

Körlövésekre: Mezey Mihály, Vomácska József.

TAVIRATOK.

A képviselőházi ülés vége.

Budapest, június 13. (Saj. tud. táv.) Szünet után *Rátkay* hevesen támadja Tiszát, amiért ígéretei közül semmit be nem vált.

A miniszterelnök annak idején hazaárulással vádolt minket. Nem az-e a hazaárulás, hogy a népoktatásra a miniszterelnök nem fordít semmit, holott hadügyi kiadásokra 420 milliót szavaztak meg? Nem hazaárulás-e biztosítani 20 ezer kivándorlót egy hajózási vállalatnak, a helyett, hogy gondja volna a megélhetés feltételeit e hazában nyújtani a népnek, Az indemnitást nem szavazza meg.

A napirend megállapítása után az ülés véget ért.

A pénzügyi bizottság ülése.

Budapest, június 13. (Saját tud. táv.) A képviselőház pénzügyi bizottsága mai ülésén a m. kir. honvédelmi miniszterium 1904. évi költségvetését tárgyalta. Elénk vita fejlődött ki a Kolozsváry Dezsőnek előirányzott tétel körül. A bizottság csekély módosításokkal általánosságban és részleteiben a költségvetést elfogadta.

Sima Ferencz meghalt.

Budapest, jun. 13. (Saját tud. táv.) Newyorkból távirják, hogy Sima Ferencz június 1-én vizi betegségben meghalt Hegyi Antal plébános házában. Cleveland református lelkésze, Csontos Elek, temette el e hó 2-án az amerikai magyarság nagy részvéte mellett.

Bánffy a házban.

Budapest, június 13. (Saj. tud. táv.) Bánffy Dezső báró, Szeged város ujonnan választott képviselője hír szerint holnap megjelenik a képviselőház ülésén és a vita folyamán felszólal, mikor is részletesen kifejti majd programját.

Kuropatkin helyzete.

Budapest, június 13. (Saj. tud. táv.) Egy párisi távirat szerint Kuropatkin helyzete kétségbeejtő. Csapatait északra koncentrálja. E hírforrás szerint Kuropatkin elrendelte, hogy a japán sebesültekkel is úgy bánjanak, mint az oroszokkal. Gondja van, hogy a japán részről elesetteket tisztességesen eltakarítsák.

Osszeesküvés Marokkóban.

London, június 13. A Times Tangerből tegnap kelettel jelentést kapott, hogy az egész

Marokkóban jól szervezett összeesküvés készül a szultán detronizálására. Ennek a felkelésnek semmi összefüggése nincs az utolsóval, a művelt vallásos osztályokból eredt és számos kiváló személyiség támogatja. Már akkor megbeszéltek a felkelést, a mikor még az angol-francia egyezmény nem volt köztudomású. Az egyezmény csak megerősítette a felkelést, mert most a szultánt azzal vádolják, hogy az országot eladja Franciaországnak. A szultán, a kinek van tudomása az összeesküvésről, talán kénytelen lesz elhagyni Fezt, mely esetben Tangerbe megy.

A marokkói emberrablók.

London, június 13. A J. Dewson, a Marokkóban fogságban levő Perdicaris amerikaiától 4-éről levelet kaptak a rablók táborából, amelyben kijelenti, hogy azért fogták el, hogy biztosítsák a Raisuli-törzs tagjainak szabadonbocsátását, kiket a tengeri kormányzó áruló módon elfogott és bebörtönözött.

A tibeti expedíció.

London, jun 13. (Saját tud. távirata.) A Daily Mail tegnap híreket kapott Chumbiból, a melyekből kivehető, hogy több kiképzett és jól felfegyverezett mongolországi és szibériai burját segítségére van a tibetieknek.

Amerikai hajók.

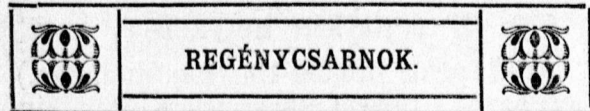
London, június 13. (Saját tud. távirata.) A Morningspostnak jelentik Vladivosztozkából Oroszország formálisan nem tiltakozott az ellen, hogy az Egyesült-Államok erős hajórajt küldjenek a perzsa vizekre, hogy az amerikai misszióknak régi 50.000 font sterlingnyi követelésének megfizetését biztosítsák.

Szerencsétlenség egy versenyben.

Berlin, július 13. Magdeburgi reggeli lapok azt jelentik, hogy a magdeburgi aranykerékért való tegnapi versenyen Douglas és Demke motorai összeütköztek. Az összes versenyzők felbuktak. Douglas életveszélyesen megsebesült.

A Cunart Line olcsósága.

London, jun. 13. A Cunard Line elhatározta, hogy a menetdíjat Liverpoolból New-Yorkba vagy Bostonba a Campagna és Lucania gőzösökön 5 font sterlingre, az Umbria, Etruria, Ivernia és Saxonian 55 shillingre, a Carpathian és Uránian 50 shillingre, továbbá hogy a menetdíjat Rotterdamból, Hamburgból, Brémából és Antwerpenből New-Yorkba vagy Bostonba három font sterlingre fogja leszállítani.

ÉVA.

Irtá: Sienkiewicz Henrik. 25

Látszólag nem képes beszélni, mert reám tekint, hallgatag és úgy piheg, mint egy fáradt madár. Letűnik melléje és fejemet az ő fejéhez hajtom és egyedül csak ő-ra gondolok. Szemeibeu még lángol az el nem oltott

felkesedés heve, homlokán ragyog a művészet lénye. Látom, mint áldozza fel ez a leány a a színházért, a művészetért egészségét, véréit, ifjúságát, életét, látom mint kapkod melle lélekzet után és ennek láttára oly fájdalom, részvét támad szívemben, hogy alig bírok magamon uralkodni.

Egy darabig hallgatagon ülünk egymás mellett, míg ő a pipereasztalon levő Papírsarkány-ra mutat és halkán súgja:

— Mily kellemetlenség, milyen kellemetlenség!

Egyszerre ideges zokogásba tör ki és mint a nyárfalevél úgy reszket.

Tudom, hogy csak a megerősítés és nem a Papírsarkány miatt sir, hiszen a hírlapi cikkek csak csekélység, melyre már holnap senki sem fog emlékezni és az egész Ostrzyński lapostól mindenestől Évának egy könyvére sem érdemes és mégis szívem összeszorul, kezeit megfogom, össze-visszacsókolom és sápadt arcát keblemre szorítom. Szívem mindig hangosabban kezd dobogni, valami csoda történik velem. Anélkül, hogy tudnám mit mivelék. Éva lábaihoz borulok, egy felhő elhomályosítja szemeimet, végre eszméletemet veszítve karjaimba zárom.

— Wlodek, Wlodek! könyörülj rajtam!
— suttogja Éva.

De én még szorosabban szorítom keblemre, mindenről megfeledkezem, magamon kívül vagyok. Homlokát, szemeit, száját csókolgatom, miközben csak azt rebeghetem:

— Szeretlek, szeretlek!
Éva fejcskáját félre hajtja, kezeivel lázasan körülfogja nyakamat és alig hallhatóan súgja:

Én már régóta szeretlek!

XVI.

Páczolt hering legyenek, ha Éva nem a legdrágább teremtés a világon.

Azt állítják felőlünk művészekről, hogy mindent a pillanat hatása alatt teszünk, pedig nem úgy van. Most tudatára jöttem, hogy már régóta szeretem Évát, csak olyan tökfilkó voltam, hogy erről sejtelmem sem volt.

Az Isten tudja csak, hogy miket éreztem midőn ma este hazakísértem, karonfogva mentünk de egy szót sem szóltunk, csak egymás kezeit nyomtuk sziveinkre. Éreztem, hogy tiszta szívből szeret. Fölkísértem a lakására, de mikor a kis szalonban voltunk, annyira elfogultak lettünk, hogy egymás szemébe sem mertünk nézni. Csak midőn Éva arcát eltakarta kezecskéjével gyöngéden húztam le azokat és szóltam:

— Evám, az enyém vagy, úgy-e?
O hozzám simulva rebegte:
— Igen, igen!

Oly igéző volt! szemei mélék, mégis ragyogóak és a testtartásban oly bágyadság honolt, hogy nem bírtam tekintetemet elfordítani.

Az igazat megvallva, ő sem akart tőlem könnyen megválni, ő is akarta magát kárpótolni hosszú hallgatásáért és eltűnt érzelméért.

Csak későn érkeztem haza.

Swiatecki még nem aludt. Lámpafénynél fametszeten dolgozott egy képes újság számára.

Itt van egy levél számodra, — szölt anélkül, hogy szemeit munkájáról levette volna.

A levelet az asztalról fölveszem és benne egy gyűrűt érzek. Nagyon jó, — gondoltam magamban — ezt reggel felhasználom.

A levelet felbontom és a következőket olvasom:

»Tudom, hogy a jegygyűrű visszaküldése kedves lesz önnek, mert kétségkívül erre tervezett. Ami engem illet, eszem ágában sincs színésznőkkel versenyezni!
K.»

Minden esetre rövid.

A levélből csak a bosszúság rí ki, más semmi. Ha Kazia valaha tetszés színben jelent meg, úgy ebben a pillanatban ezen igézet ökreire eltűnt.

Mily csodálatos! Az emberek azt hiszik, hogy Éva volt okozója áruhámnak és a reá következő eseményeknek és tetteleg Éva lesz a következő eseményeknek oka. Osszegyűröm a levelet, zsebre teszem és aludni megyek.

Swiatecki munkájától feltekint, reám néz, várva, hogy szólni fogok, de én hallgatok.

— Ma itt volt az a haszontalan Ostrzyński . . . — szölt Swiatecki . . .

XVII.

A következő napon már tíz órakor akartam Evához menni, de nem mehettem, mert látogatóm volt.

Báró Kartoffer keresett fel és ezerötszáz rubelt kínál a »Zsidók« újabb példányáért.

En kétezeret kérek és amellet is maradtunk.

Eltávozása után Tacenburg két arcképet rendel nálam, mire Swiatecki, aki antiszemita, engem zsidók festőjének csúfol. De szeretném tudni, ki más, mint magánosok vesznek nálunk művészi alkotásokat. Es ha a mágánosok Swiatecki hulláitól irtóznak, arról én nem tehetek.

Csak egyórákor érkeztem Evához. Adatom neki a jegygyűrűt és tudatára adom, hogy meyegezök után Rómába utazunk.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Határidők.

Budapest, jun. 13.

B uzaáprilisra	— — — — —	7.88
Buza október	— — — — —	7.86
Tengeri	— — — — —	6.26
Rozs okt.	— — — — —	8.6
Zab apr.	— — — — —	5.90
Káposzta, repce, aug.	— — — — —	11.900

Értéktőzsdé

Budapest, jun. 13.

Osztrák hitel	— — — — —	685.50
Magyar hitel	— — — — —	749.50
Allmvasut	— — — — —	694.—
Rimamurányi	— — — — —	488.—
Magyar jelzálog	— — — — —	535.25
Salgótarjáni	— — — — —	—
Wagon-kölcsön	— — — — —	—

Hivatalos árfolyamok.

budapesti áru- és értéktőzsdén 1904. jun. 13-án

Magyar aranyjáradék 4%	— — — — —	117.75
Magyar koronajáradék	— — — — —	97.20
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	— — — — —	89
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	— — — — —	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	— — — — —	—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	— — — — —	98
Italmérési jog megváltási kötvény	— — — — —	98.50
Horváth szlavon földterhermentési kötvény	— — — — —	2.05
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	— — — — —	1.61
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	— — — — —	98.25
Osztrák járadék papirban	— — — — —	98.50
Osztrák járadék papirban	— — — — —	118.50
Osztrák járadék aranyban	— — — — —	99.20
Osztrák korona járadék	— — — — —	1.52
Osztrák államsorsjegyek	— — — — —	16.20
Osztrák magyarban részvény	— — — — —	7.44
Magyar hitelbankrészvény	— — — — —	6.41
Osztrák hitelintézet részvény	— — — — —	635.75
Párisi vista	— — — — —	19.03
29 frankos arany (Napoleon'dor)	— — — — —	117.80
Németbirodalmi márka	— — — — —	239.40
Londoni vista	— — — — —	95.27
20 márkás arany	— — — — —	23.46

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA

Nagyvárad város árverési küldöttségétől.

Árverési hirdetmény.

Alulírott közhírré teszem, hogy a Széchenyi-téri magtár helyiségének bérlete, valamint a Sztaroveczky-utcai 15. sz. ugynevezett Füzesséry-féle ház eladására 1904. évi június hó 30. napján délelőtt 10 órakor a városház bizottsági termében nyilvános árverést tartok.

Kikiáltási ár a Széchenyi-téri 14. sz. magtár felső és alsó részének bérletére 1800 korona évi bérösszeg, és feltételekben körvonalozott mellékszolgáltatások, a bérleti idő 1 év.

A Sztaroveczky-utca 15. sz. fűzes szűkséglaktanya eladási ára 40.000 korona.

Bánatpénz mindkét tételnél a kikiáltási ár 10%-a.

Árverelni szóval vagy írásbeli zárt ajánlat útján lehet. Árverelőket tartoznak a kiáltási ár 10%-át, vagyis a 1. tételnél 180, a 2. tételnél 4000 koronát az árverés alkalmával készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban az ár-

verelő küldöttség elnökeinek kezeihez letenni, illetve zárt ajánlatot tevők azt készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban 1 koronás bélyeggel ellátott zárt ajánlatukhoz csatolni.

Zárt ajánlatok a fent kitett határidőig alulírott kezeihez adhatók be.

Árverelőket tett ajánlatukat azonnal, ellenben Nagyvárad városát csakis az árverés eredménye felett hozandó határozatának jogerőre emelkedésével kötelezi.

Árverelőket annak elismeréséül, hogy jelen feltételeket ismeri s azokat magára nézve kötelezőknek elfogadja, az árverés megkezdése előtt elárni, illetve zárt ajánlattevők részéről ezen körülmény az ajánlatban világosan kitéendő.

Az árverési feltételek alulírott hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Nagyvárad, 1904. június hó 9-én.

Komlóssy József,

jog- és gazdaságügyi tanácsnok, mint az árverési küldöttség elnöke.

Magyar műbutorgyár

részvénytársaság.

Ezelőtt **REISZ és PORJESZ.**

Május elsejétől fogva

Szent László-tér, a holdas templom mellett.

Saját készítésű elegáns asztalos és kárpitos

BUTOROK

modern stílusban, gazdag válsztékban, gyári árban.

Szolid, szabott árak!

Szabott, olcsó ár!

Új üzlet!

Van szerencsém a t. közönség b. tudomására adni, hogy helyben Zöldfa-utcán, Heiman Lipót és Társa céggel szemben a mai kor igényeinek teljesen megfelelő rőfös és divat-áru üzletet nyitottam s mint fiatal kezdő kereskedő, ki 12 év óta helybeli legelőkelőbb üzletekben elsajátítottam a t. hölgyközönség jó ízléseit, be akarom bizonyítani, hogy

Zöldfa-utcán csak **Kertész Sándornál**

746

rendkívül kedvező alkalmat felhasználni, mert ily szép és olcsó *soha nem volt* és nem is lesz. Például:

Legjobb mosó kartonok — — — — — 12 kr. | 140 cm. sz. koromfekete Lüsster — — — — — 98 kr. | 120 cm. sz. Tenis Lüsster minden szín — 58 kr.
Legfinomabb selyem batist — — — — — 25 > | 140 > > mintás legf. kelme 89 > | 95 > > Legfinomabb francia Delén 48 >
Pongais francia batist, arabesk mintákkal 38 > | 120 > > Sottis legújabb — — — — — 89 > | Fekete selyem napernyők 98 kr., legfin. 1 frt. 35 >

Rabkötött férfi és női harisnyák, zsebkendők, fejkendők, rendkívül olcsók, ágy garnitúrák, függönyök, paplanok és más százféle cikkek leírhatatlan olcsók, **de csak**

Kertész Sándor

új rőfös- és divatruházában
Zöldfa-u. (Heiman-céggel szemben.)

Szolid és pontos kiszolgálás!

Új üzlet!

Szabott, olcsó ár!

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczai-utca 3. szám

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

ízléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek, számlák, falragaszok, bál meghívók, tánczrendek, étlapok, naptárak, palaczkfeliratok, névjegyek, gyászlapok stb. a nyomdai szakba vágó nyomtatványok készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

A közönség figyelmébe

Függönyök, garnitúrák, szőnyegek,
madracok és paplanok

óriási választékban kaphatók a már

ismert olcsó és szolid árban.

Ugyszint minden rőfös, rövidárúban
és diszidolgokban igen nagy raktár.

Tisztelettel 617

Háasz Manó

Nagyvárad,

Zöldfa-utca elején.

Gazdasági cikkek u. m:

uj zsákok és vízhatlan ponyvák

kölcsönre és eladásra, 786

kenderkötelek, mely cikkek saját gyáram-

ban a legjobb minőségű anyagból készítettnek, s bármely nagy mennyiségű rendelés is pár óra alatt készíthető, továbbá

gazdasági gépszirok,

olajok, kenőcsök, gépszijak ár tekintetében a legolcsóbban szerezhetők be

Helfy József

Biharvármegye legrégibb zsák- és ponyvakölcsönző-intézetében
Nagyvárad, Zöldfa-utca.

Hirdetmény.

A

„Nagyvárad Hítelbank Részvénytársaság“

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

elfogad betéteket könyvecskékre és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett összeg után **5°/_o-os** kamatot fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat.

Jelzálogokra kölcsönöket nyújt.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad.

Nagyvárad, 1904. május hó.

789

AZ igazgatóság.

Kátrány-árjegyzék.

2-től	9 kilóig	6 krajczár kilója.
10 »	99 »	5 » »
100 »	399 »	4 » »
400 »	1000 »	3 ¹ / ₂ » »

Ennél nagyobb mennyiség vásárlásánál még további 25 kr. engedményt adunk 100 kilónként.

Egész és fél wagon vásárlásánál az engedmény még nagyobb.

Egy hordó ára külön 4 korona, de azt teljesen jó állapotban egy hónapon belül 3 koronáért visszavásároljuk.

Az áru gyártelepünkön átveendő és innen **egyszerre** elszállítandó.

Vidéki fatereskedők és kiskereskedők, akik kicsinybeni elárusítással foglalkozni kívánnak, a könnyű és tiszta kezeléshez alkalmas kimérő eszközöket ingyen kapják.

786

A nagyvárad légszeszgyár.

Utazó kosarak és bőröndök nagy választékban.

U J! Szerencse-Bazár! U J!

KARDOS LIPÓT

szerencsebazárja Nagyvárad, Szt.-László-tér 1. sz.

Tisztelettel hozom a m. t. közönség szives tudomására, miszerint *Nagyváradon, Szt. László-tér 1-ső szám alatt* (Elek József üzlete mellett) egy, a mai kornak megfelelően legmodernebbül berendezett

gyermek-játék- és diszműáru-üzletet

nyitottam, hol minden e szakba vágó cikkek úgy a kivitt, mint a *mesés olcsóságot* illetőleg versenyen felül állanak. — *Férfi-divatcikkek, turista-ingek, övek, torna- és komót-czipők, női- és férfi szalmakalapok, eső- s napernyők, harisnyák, sétatövek*, valódi *solingeni acél zsebkések* dus választékban. — *Mindennemű szobadiszekből állandóan nagy raktár.* — Egyszerű próba vásárlás bárkit meggyőz úgy a pontos és lelkiismeretes kiszolgálásról, mint az árak rendkívüli olcsóságáról. Szives támogatást kérve, vagyok mély tisztelettel

KARDOS LIPÓT.

Mindennemű szobadiszek, majolika és fayence-áruk.